

4 września 2018 - Cykl Genealogia w Ursynotece – Wykład dr Andrzeja M. Nowika pt.:

Metryka Koronna jako źródło genealogiczne. Prezentacja funkcjonowania kancelarii koronnej od XV do XVIII w oraz wytworzonych przez nią ksiąg Metryki Koronnej z podziałem na różne serie. Publikacja regestów jako głównej pomocy archiwalnej do Metryki Koronnej. Metryka Mazowiecka.

Metryka Koronna, właściwie Metryka Królestwa Polskiego.

W dawnej Polsce były to księgi wpisów akt, dokumentów i listów, które wychodziły z kancelarii monarchy. Księgi te prowadzone były od początków XVw. aż do roku 1795.

Metryka – najstarsza znana księga Metryki Koronnej pochodzi z roku 1447. Księgi metryki, w zależności od podmiotu prowadzącego, dzielimy na kanclerskie i podkanclerskie. Między nimi nie było różnic merytorycznych, tak jak nie było podziału obowiązków pomiędzy kanclerzem a podkanclerzem. Wpisywaniem zajmowali się zaprzysiężeni pisarze pracujący dla kanclerza i podkanclerza. Praca pisarzy polegała na skopiowaniu w całości dokumentu do metryki. Wówczas, gdy dokonywano jednocześnie wpisu kilku dokumentów o tej samej treści (np. przywileje indywidualne), jeden dokument wpisywano w całości, a z pozostałych tworzone regesty (łac., streszczenie dokumentu lub listu; chronologiczny spis dokumentów ze zwięzłym opisem ich treści i podaniem miejsca ich przechowywania). Z upływem lat zwyczaj wpisywania dokumentów do Metryki Koronnej stał się obowiązkiem, a rozwój organizacji państwa wpłynął na zakres spraw, które zostały objęte wpisami.

Do lat 80 XV wieku istniały jedynie Księgi Wpisów (*Libri Inscriptionum*), odrębnie dokonywano wpisów spraw skarbowych monarchy. Pod koniec wieku XV wyodrębniono serie ksiąg Księgi Poselstw (*Libri Legationum*), które dotyczyły głównie spraw zagranicznych. Rok 1539 – do Metryki Koronnej włączono księgi wpisów kancelarii książąt mazowieckich. Od roku 1569 (Unia Lubelska) do roku 1673 odrębnie prowadzono Metrykę Ruską (Wołyńską).

Obecnie z Metryką Księgi Koronnej można zapoznać się na stronach internetowych Archiwum Głównego Akt Dawnych

